

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100061

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-01-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Суходоля Мар'яна Володимирівна

2. Sukhodolia Mariana V.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право. Право

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 29-12-2021

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Вінницька обласна прокуратура

Код за ЄДРПОУ: 02909909

Місцезнаходження: вул. Монастирська, 33, м. Вінниця, Вінницький р-н., Вінницька обл., 04108, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Офіс Генерального прокурора

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 11.051.040

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, буд. 21, м. Вінниця, Вінницький р-н., Вінницька обл., 21021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, буд. 21, м. Вінниця, Вінницький р-н., Вінницька обл., 21021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 10.07

Тема дисертації:

1. Правова культура та позитивні форми правосвідомості: теоретико-правові аспекти співвідношення
2. Legal Culture and Positive Forms of Legal Awareness: Theoretical and Legal Aspects of the Correlation

Реферат:

1. Дисертацію присвячено поглибленню доктринальних засад щодо розуміння теоретико-правових аспектів співвідношення правової культури та позитивних форм правосвідомості, а також розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення їхнього функціонування. У дослідженні поставлено і вирішено такі завдання: виявлено та уточнено теоретико-прикладні аспекти співвідношення правової культури і правосвідомості; розкрито соціально-правові передумови аналізу правової культури та правової свідомості суспільства; проаналізовано та внесено пропозиції щодо удосконалення методологічної складової дослідження правової культури як відображення позитивних форм правосвідомості; виявлено проблематику аналізу та трансформацій правової культури та правосвідомості транзитивних суспільств; конкретизовано фактичний стан правової культури населення України як відображення деформованої правосвідомості;

визначено комплекс засобів безпосереднього впливу на правосвідомість як один зі шляхів підвищення рівня правової культури; виявлено засоби опосередкованого впливу на правосвідомість. Наукова новизна одержаних результатів полягає у концептуальному обґрунтуванні доктринальних засад щодо розуміння теоретико-правових аспектів співвідношення правової культури та позитивних форм правосвідомості, а також у розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення їхнього функціонування. Зокрема, зроблено висновок, що правова культура: виражається виключно у практичних діях, поведінці; характеризується правомірністю поведінки; є безпосереднім наслідком високого рівня правосвідомості особи, тобто співвідноситься із правовою активністю як формою правосвідомості. Обґрунтовано аспекти співвідношення правової свідомості, правової культури та правових цінностей. Обґрунтовано, що правова культура характеризує практичний вираз виключно усвідомленої правової активності, а не всіх її рівнів. Уточнено місце правової культури та правової свідомості у правовій системі. Зокрема, правосвідомість не можна чітко віднести до будь-якого елемента правової системи, бо вона пронизує усю правову систему зверху донизу та опосередковує інтелектуально-психологічний рівень сприйняття права. А правова культура опосередковує практичний рівень, знаходиться виключно у межах юридичної практики як елемента правової системи. Деталізовано механізм включення правової свідомості та правової культури у механізм дії права. Виявлено, що характерною особливістю транзитивних суспільств є не проста наявність в них двох чи більше систем цінностей, а наявність конфлікту між ними. З цього витікають дві можливі проблеми: 1) ускладненість вибору системи цінностей з-поміж функціонуючих у суспільстві; 2) визначеність з вибором певної системи цінностей, але водночас відсутність стратегічних напрацювань та тактичних засобів для послідовного їх відстоювання та впровадження у соціальну та правову реальність. Аргументовано, що українське суспільство знаходиться паралельно у двох станах „транзиту”: 1) від тоталітарного до демократичного; 2) від карантинного до посткарантинного. Кожне з цих транзитивних суспільств має свої особливості, проте, зіштовхуючись, вони підсилюють негативний вплив на правову культуру та правову свідомість громадян. Обґрунтовано, що на національному рівні правосвідомість карантинного періоду громадян усіх без винятку держав продемонструвала тенденцію до зниження та схильність до деформацій. На рівні ж правової культури населення різних країн та державні інституції демонстрували абсолютно різні моделі поведінки, які нерідко не мали спільних ознак навіть у державах однієї правової сім'ї. Акцентується увага на тому, що правову свідомість населення України слід аналізувати диференційовано, а не монолітно, оскільки різним соціальним групам притаманні певні особливості. Пропонується класифікувати заходи впливу на правосвідомість та правову культуру за вектором спрямування на два блоки, а саме: а) засоби безпосереднього впливу; б) засоби опосередкованого впливу. Серед засобів безпосереднього впливу на правосвідомість та правову культуру виділяються: правова освіта; правове виховання; правова просвіта. Виявлено, що опосередковані засоби підвищення правової свідомості та правової культури можна класифікувати на: 1) власнеюридичні; 2) загальносоціальні; 3) соціально-економічні; 4) психологічні; 5) інформаційні; 6) організаційні.

2. The dissertation is devoted to deepening the doctrinal foundations for understanding the theoretical and legal aspects of the relationship between legal culture and positive forms of legal awareness, as well as developing practical recommendations for improving their functioning. The study sets and solves the following tasks: identified and clarified the theoretical and applied aspects of the relationship between legal culture and legal consciousness; revealed the socio-legal prerequisites for the analysis of legal culture and legal consciousness of society; analyzed and made suggestions for improving the methodological component of the study of legal culture as a reflection of positive forms of legal consciousness; identified the problems of analysis and transformations of legal culture and legal consciousness of transitive societies; the actual state of the legal culture of the population of Ukraine is specified as a reflection of the deformed legal consciousness; a set of means of direct influence on the legal consciousness is determined as one of the ways to increase the level of legal culture; means of indirect influence on the legal consciousness are identified. The scientific novelty of the results obtained consists in the conceptual substantiation of the doctrinal foundations for understanding the theoretical and legal aspects of the relationship between legal culture and positive forms of legal consciousness, as well as in the development of

practical recommendations for improving their functioning. In particular, it is concluded that legal culture: expressed exclusively in practical actions, behavior; characterized by the legality of behavior; is a direct consequence of a high level of legal awareness of a person, that is, it correlates with legal activity as a form of legal awareness. Aspects of the correlation of legal consciousness, legal culture and legal values are substantiated. It is proved that legal culture characterizes the practical expression of exclusively conscious legal activity, and not all its levels. The place of legal culture and legal consciousness in the legal system is clarified. In particular, legal awareness cannot be clearly attributed to any element of the legal system, because it permeates the entire legal system from top to bottom and mediates the intellectual and psychological level of perception of law. And legal culture mediates the practical level, is located exclusively within the framework of legal practice as an element of the legal system. The mechanism of inclusion of legal consciousness and legal culture in the mechanism of operation of law is detailed. It is revealed that a characteristic feature of transitive societies is not the simple presence of two or more value systems in them, but the presence of a conflict between them. This leads to two possible problems: 1) the complexity of choosing a system of values from among those functioning in society; 2) certainty with the choice of a certain system of values, but at the same time the lack of strategic developments and tactical means to consistently defend them and implement them in social and legal reality. It is argued that Ukrainian society is in parallel in two states of "transit": 1) from totalitarian to democratic; 2) from quarantine to post-quarantine. Each of these transitive societies has its own characteristics, but when faced, they increase the negative impact on the legal culture and legal consciousness of citizens. It is proved that at the national level, the legal awareness of the quarantine period of citizens of all states without exception showed a downward trend and a tendency to deformities. At the level of legal culture, the population of different countries and state institutions demonstrated completely different behaviors, which often did not have common features even in states of the same legal family. Attention is focused on the fact that the legal consciousness of the population of Ukraine should be analyzed differentially, and not monolithic, since different social groups have certain features. It is proposed to classify measures of influence on legal awareness and legal culture according to the vector of direction into two blocks, namely: a) means of direct influence; b) means of indirect influence. Among the means of direct influence on legal awareness and legal culture are: 1) legal literacy (legal upbringing); 2) legal education; 3) legal training. It is revealed that indirect means of raising legal consciousness and legal culture can be classified into: 1) proper legal; 2) general social; 3) socio-economic; 4) psychological; 5) informational; 6) organizational.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Михайліна Тетяна Вікторівна

2. Mikhailina Tetiana V.

Кваліфікація: 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Биков Олександр Миколайович

2. Bykov Oleksandr Mykolayovich

Кваліфікація: 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Громовчук Мирослава Володимирівна

2. Gromovchuk Myroslava Volodymyrivna

Кваліфікація: 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шебетун Ірина Степанівна

2. Shebetun Iryna S.

Кваліфікація: 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гринюк Роман Федорович

2. Hryniuk Roman Fedorovych

Кваліфікація: 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Гоцуляк Юрій Вікторович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Гоцуляк Юрій Вікторович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.